

Stručni rad

VOLONTIRANJE UČENIKA S POSEBNIM POTREBAMA

Tamara Kurbos, mag. prof. spec. in reh. ped.

OŠ Gornja Radgona, Slovenija

Sažetak

U ljudskoj prirodi postoji potreba za pomaganjem drugima i djelovanjem u svrhu stvaranja dobrobiti za druge protivno materijalnim nagradama i motivatorima. Dakle, volontiranje u društvu ima dugu tradiciju i važnu ulogu u odgovaranju na društvene potrebe i pomaganja zajednici. Volontiranjem se može baviti svatko prema svojim sposobnostima pa tako volonteri mogu biti i učenici s posebnim potrebama. U ovom članku predstaviti ćemo važnost volontiranja i volonterskih aktivnosti koje obavljaju učenici s posebnim potrebama iz područne škole.

Ključne riječi: volontiranje, posebne potrebe, aktivnosti

1. UVOD

1.1. Definicija volontiranja

"Volontiranje je rad koji pojedinac obavlja svojom voljom i bez očekivanja naknade (plaćanja) ili izravne odnosno neizravne materijalne koristi za sebe, na dobrobit drugih ili za opće dobro." (Zakon o volontiranju, članak 5. 2015.). To je aktivnost pojedinaca koji svojim radom, znanjem i iskustvom pomaže poboljšanju kvalitete života pojedinaca ili grupa (Zakon o volontiranju, 2015.). Sami se odlučujemo na volontiranje, jer je to želja za dobrobit drugih i pritom ne primamo financijsku naknadu za svoj rad [3].

1.2. Oblike prostovoljstva

Volonterske aktivnosti mogu biti raznolike: kako formalne tako i neformalne, s punim ili skraćenim radnim vremenom, kod kuće ili izvan kuće, i predstavljaju koristi za pojedine volontere, zajednicu i društvo u cjelini [1].

Formalno volontiranje je svaki dobrovoljni rad između osobe koja traži i treba pomoć i volontera koji je ponudila ili uspostavila organizacija. Organizacija je u ovom slučaju odgovorna za odnos korisnika i volontera, međusobnu suradnju te dijelom i za zadovoljstvo obje strane. Odnos među njima je tako formaliziran. Zbog odgovornosti organizacije za zadovoljstvo svih i odnosa između njih (volonter, korisnik i sama organizacija) imaju svoje zahtjeve. Volontiranje je potrebno organizirati i nadzirati, ponuditi edukaciju volonterima i podržati ih u radu [2]. Formalno volontiranje je ono volontiranje koje nazivamo volontiranjem u praksi. U praksi se mnogo više koristi zbog veće vidljivosti u javnosti, ali i zbog pojavljivanja u medijima.

Neformalno volontiranje, za razliku od formalnog, mnogo je manje javno prepoznato i hvaljeno u medijima. To je djelo u kojem postoji osobni dogovor između nas i onih koji nas traže i trebaju našu pomoć. Sami se dogovaramo o volonterskom radu i cijeli dogovor se temelji na našem odnosu. Odnos između nas i onih koji traže i trebaju našu pomoć može biti kratkotrajan ili dugotrajan. Sve je stvar dogovora u datom trenutku.

Formalni događaj stoga može biti potpuno slučajan i jedinstven, bez veze koja se gradi u budućnosti [2]. Jedan takav primjer je pomoć slučajnoj osobi koja je doživjela prometnu nesreću. U tom slučaju vodimo računa o svojoj sigurnosti i pažljivo pristupamo mjestu događaja, osiguravamo mjesto nesreće, osiguravamo sigurnost sudionika nesreće, procjenjujemo ozljede i odmah pozivamo nadležne službe na brojeve 112 i 113. Ostanite na mjestu događaja do dolaska hitne pomoći. Nakon što se nesreća odvija, uglavnom, prvi koji reagira i oštećeni ne održavaju kontakt.

Primjer neformalnog volontiranja je, međutim, dugotrajan i uključuje pomoć onima s kojima smo uspostavili osobni odnos. To omogućuje ljudima da se obrate volonterima i zamole ih za pomoć kada im je potrebna. Vrstu i opseg pomoći osmišljavamo sami zajedno u komunikaciji. Završetkom volonterskog rada odnos između nas i onih kojima je naša pomoć bila potrebna obično se vraća u stare okvire. [2] Ova kategorija tako uključuje pomoć među susjedima, razrednicima, sportašima, učiteljima, suradnicima, međugeneracijsku pomoć, pomoć osobama s posebnim potrebama...

Volontiranje djeluje u raznim područjima. Najpoznatija područja volontiranja su u društvenim, sportskim, rekreacijskim, obrazovnim, zdravstvenim, kulturnim, ekološkim, turističkim, kriznim situacijama, poput vatrogasnih postrojbi, hitne pomoći i mnogim drugim područjima. Izvode ga i žene i muškarci svih dobnih skupina. U principu nema ograničenja, pa se u to mogu uključiti apsolutno svi ljudi, uzimajući u obzir svoje mogućnosti (prostovoljstvo.org, 2016.).

2. INTERESNA AKTIVNOST VOLONTIRANJE

Područnu školu dr. Janka Šlebingera iz Gornje Radgone pohađaju učenici s posebnim potrebama. Imamo prilagođen obrazovni program nižeg obrazovnog standarda, koji je namijenjen učenicima s lakšim intelektualnim teškoćama, te poseban program za učenike s umjerenim, teškim i vrlo teškim intelektualnim teškoćama. U sklopu brojnih zanimljivih aktivnosti učenicima smo ponudili i aktivnost volontiranja. Odluka o sudjelovanju bila je potpuno dobrovoljna.

Interesne aktivnosti redovito pohađaju 4 učenika iz specijalnog programa, a brojni učenici iz specijalnog programa te učenici s prilagođenim programom također sudjeluju u brojnim volonterskim aktivnostima. Učenici s posebnim potrebama osim osnovnih problema, odnosno smanjenih intelektualnih sposobnosti, imaju i pridružene poremećaje (poremećaj kretanja, sljepoća, dugotrajna bolest, govorno-jezični problemi, emocionalni i bihevioralni problemi, poremećaji autističnog spektra i dr.), što nije prepreka nesebičnoj pomoći drugima.

Najvažniji cilj volonterskog rada naših učenika je razvijanje osjećaja solidarnosti i društvene odgovornosti prema pojedincu i zajednici. Također omogućuje učenicima da bolje razumiju sebe, osobni rast i razvij empatije prema drugima. Kroz međuljudske kontakte učenici mogu osobno sazrijeti, postati samostalniji i odgovorniji te uspostaviti odnose s različitim skupinama ljudi.

Kroz iskustvo u volontiranju učenici stječu važne vrijednosti kao što su prijateljstvo, razumijevanje sebe i drugih, podrška, poštovanje, tolerancija, odgovornost, volja, optimizam, ljubav, jednakost.

2.1. Volonterske aktivnosti učenika

Tijekom godine učenici su se uključili u različite volonterske aktivnosti:

- posjetili su starije osobe u Domu za starije u Gornjoj Radgoni i zabavljali ih pjesmom, plesom i razgovorom,
- očistiti su otpad po gradu i uz rijeku Muru,
- sudjelovali su u akcijama dobrotvornog pokreta,
- pomagali slabijima ili ostalim učenicima u školi,
- surađivali s raznim ustanovama i udrugama (PGD Gornja Radgona, Crveni križ Gornja Radgona, Caritas, Sklonište za životinje - Mala kućica i dr.) i pomagali im najbolje što mogu,
- sudjelovali su u humanitarnoj akciji Drobtinica,
- obavili sat prve pomoći i osnovnih postupaka reanimacije,
- pripremili zahvale osoblju Opće bolnice Murska Sobota i raznim domovima zdravlja za svu nesebičnu pomoć ljudima tijekom korona virusa,
- radili na podizanju svijest o volontiranju izradom plakata za Međunarodni dan volontera,
- povezali se i komunicirali s učenicima u matičnoj školi itd.

Vrlo je teško usredotočiti se na samo nekoliko akcija, no u nastavku ćemo detaljnije opisati 3 oblika volonterskog rada učenika s posebnim potrebama:

1. Tijekom epidemije često smo zaboravljali na optimizam i sretne trenutke. Kako bismo dobru volju prenijeli na druge, odlučili smo s učenicima područne škole počastiti zrelije generacije svojim nastupom u Domu za starije osobe u Gornjoj Radgoni. Pripremili smo im plesno-pjevački nastup i kratko druženje, naravno, vodeći računa o svim propisima epidemije.

Slika 1: Plesni nastup u domu za starije osobe

2. 4. listopada je Svjetski dan životinja, pa smo u područnoj školi odlučili prikupiti hranu za mačke i pse i donirati je u dobrotvorne svrhe. Prikupili smo velike količine hrane i kontaktirali Društvo za zaštitu životinja Pomurje, koji su nam se ljubazno odazvali, zahvalili na radu i ponudili edukativne radionice.

Slika 2: Akcija prikupljanja hrane za mačke i pse

3. Povodom Svjetskog dana hrane (16. listopada) u Sloveniji se svake godine održava tradicionalna humanitarna akcija Drobtinica koju također organizira Područno društvo Crvenog križa Gornja Radgona. U njemu su prvi put sudjelovali i učenici s posebnim potrebama koji su na štandu prikupljali pomoć za socijalno ugroženu djecu razmjenjujući kruh i kestene uz dobrovoljne priloge prolaznika. Skupili su dobrih 800 eura.

Slika 3: Volonterski rad na štandu

Tijekom cijele godine bilo je potrebno motivirati učenike i upoznati ih s volonterskim radom. Bila sam kao mentorica cijelo vrijeme u kontaktu s institucijama i drugim pojedincima s kojima i u kojima su učenici sudjelovali. Ujedno, rad mentora bio je i dobar primjer volonterima, kako bi se učenici lakše i bolje prepoznali u toj ulozi te slijedili njegov primjer. Uz mentora, važnu neizravnu ulogu u uključivanju mladih u volontiranje imali su i drugi školski učitelji i roditelji koji svojim djelovanjem daju važnu inspiraciju i poticaj učenicima.

3. ZAKLJUČAK

Našeg volonterskog rada ima zaista puno, jer su srca i nesebična pomoć naših učenika s posebnim potrebama također velika. I ubuduće ćemo se u našoj područnoj školi truditi da učenici ne zaborave na volontiranje i ove lijepe navike. Na taj ćemo način uspjeti sačuvati vrijednosti koje polako blijede u zaboravu te ćemo barem malo promijeniti svijet nabolje.

4. LITERATURA

- [1.] Baumkirher, T., Modic, J., Mrak Merhar, I. (2012). *Prostovoljstvo mladih: programski dokument*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.
- [2.] Blazinšek, A., Oblak, A., Gornik, J., Jamšek, P., Kronegger, S., Novak, T., Pinosa, R. (2010). *ABC Prostovoljstva: priročnik za mentorje*. Ljubljana: Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva.
- [3.] Gril, A. (2007). *Prostovoljstvo je proizvodnja smisla*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- [4.] Slovenska filantropija, Slovenska mreže prostovoljskih organizacij. <http://www.prostovoljstvo.org/o-prostovoljstvu> (24. 11. 2021)
- [5.] Zakon o prostovoljstvu (Zprost) (2015). Ur. l. RS 82/15. <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5532> (24. 11. 2021)